

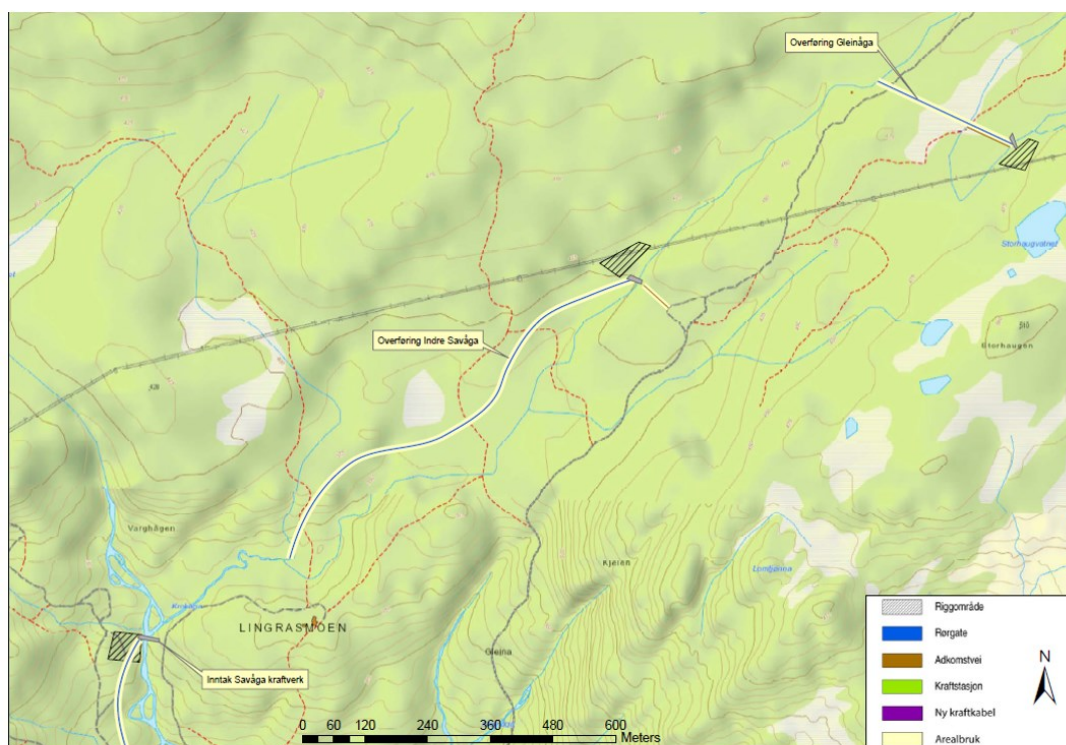
Savåga kraftverk – Beiarn kommune

Bakgrunn

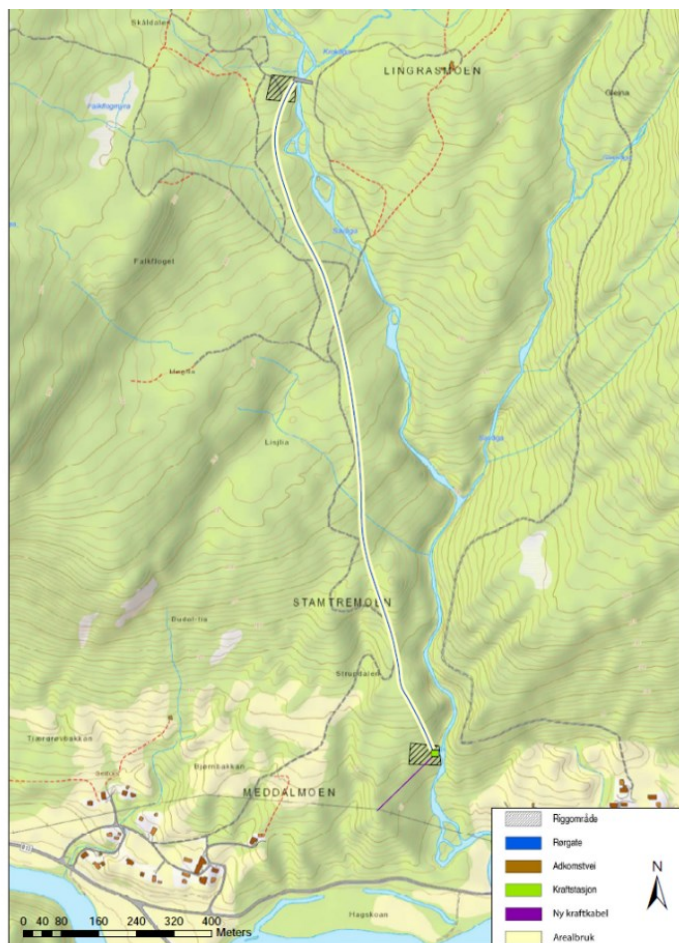
Blåfall AS søker om konsesjon for å bygge Savåga kraftverk, med tilhørende kraftlinjer. Savåga har utløp i Beiarelva og ligger ca. 2,5 km vest for Storjord (jf. figur 1 i hoveddokumentet). Kraftverket vil ha en installert effekt på 4,8 MW, og gi en årlig produksjon på 13,1 GWh (tilsvarer strømforbruket til 650 husstander). Beregnet vinterproduksjon er på 5,0 GWh og sommerproduksjon på 8,1 GWh.

Søker ønsker å overføre elvene Gleinåga og Indre Savåga til Ytre Savåga for utnyttelse til kraftproduksjon. Overføringene blir med nedgravde rør (se figur 1). Fra hovedinntaket i Ytre Savåga vil vannet føres i en nedgravd rørgate på ca. 550 m ned til kraftstasjonen (se figur 2). Eksisterende traktorveger må oppgraderes og forlenges med rundt 160 m. Kraftoverføring fra kraftstasjon til eksisterende kraftlinje vil skje via en 200 m lang jordkabel.

Det er planlagt en minstevannføring i Ytre Savåga tilsvarende 5-persentilen (de 5% av dagene i året med minst vannføring) for sommer og vinter til hhv. 265 l/s og 57 l/s. I konsesjonssøknaden kommer det ikke fram planer om minstevannføring i Gleinåga og Indre Savåga, som fraføres vann.

Figur 1 viser øvre del av tiltaksområdet, med de to overføringene.

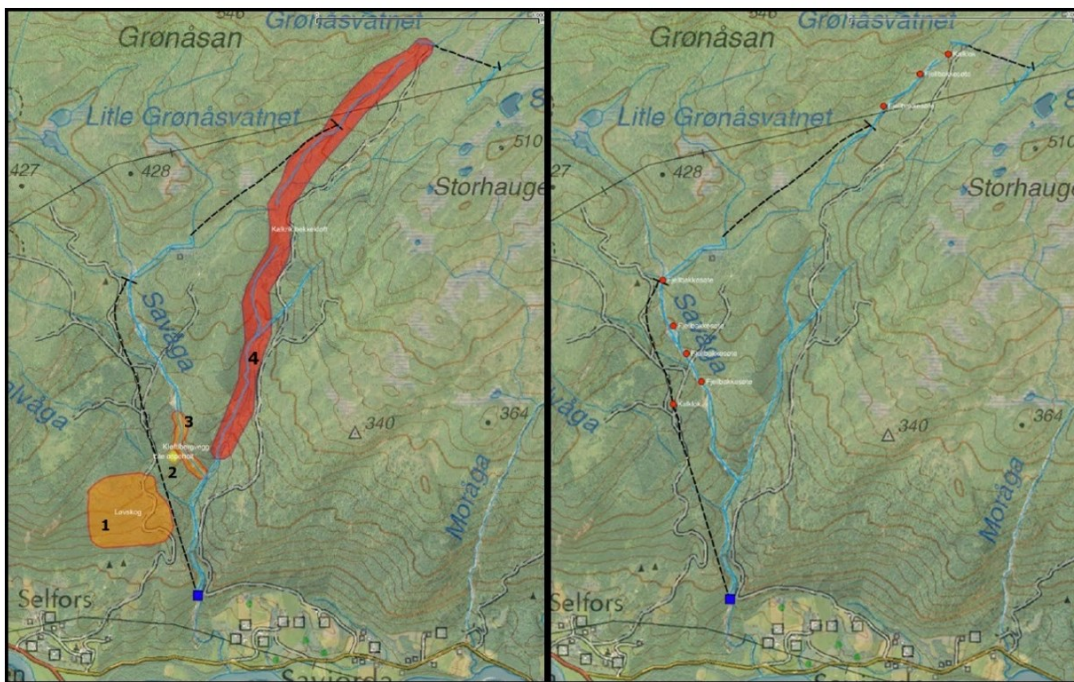

Figur 2 viser nedre del av tiltaksområdet med hovedinntaket, vannvei og kraftstasjon.

Problemstilling

Tabell 1. Oppsummering av konsesjonssøknadens vurdering av verdier i tiltaksområdet og konsekvens ved bygging av Savåga kraftverk (sammenfattet av søker).

Fagtema	Verdi	Konsekvens
Terrestrisk miljø	Stor	Stor negativ
Akvatisk miljø	Liten	Liten negativ
Landskap	Middels	Middels negativ
Kulturminner og kulturmiljø	Liten	Ubetydelig negativ
Landbruk	Liten	Ubetydelig positiv
Friluftsliv / brukerinteresser	Middels	Middels negativ
Reindrift	Middels	Anleggsfase: Middels negativ Driftsfase: Liten negativ

Figur 3 (til venstre) viser naturtypene: Bjorkeskog med høystauder (1), et gammelt ospeholt (2), og to bekkeklofter (3 og 4). Figur 4 (til høyre) viser kart over registrerte rødlistearter i tiltaksområdet, markert med røde prikker. Kalkklok og Fjellbakkessøte.

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak:

- Minstevannføring på 265 l/s sommerstid og 55 l/s vinterstid. Konesjonssøknaden sier ingenting om minstevannføring i elvene som overføres.
- Traseene skal revegeteres av den naturlige floraen på stedet. Vekstlagene skal tas vare på under anleggsarbeidet slik at de kan tilbakeføres.
- Dialog mellom reindriftsnæringen og utbygger, for å ta hensyn til reindriftas ønsker.
- Installere omløpsventil i kraftverket for å redusere plutselige vannstandsendringer for å hindre stranding av fisk.

Opplysninger om fylkeskommunens ansvarsområder

Kulturminnefaglig vurdering

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, automatisk fredete eller regionalt viktige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for. Potensialet for ukjente kulturminner vurderes som moderat, og fylkeskommunen har ikke behov for å foreta befarings på stedet. Undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 anses som oppfylt. Dersom det skulle bli gitt konsesjon, har tiltakshaver aktsomhets- og meldeplikt hvis en skulle støte på fornminner under markarbeidet, jf. kulturminneloven § 8 andre ledd.

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

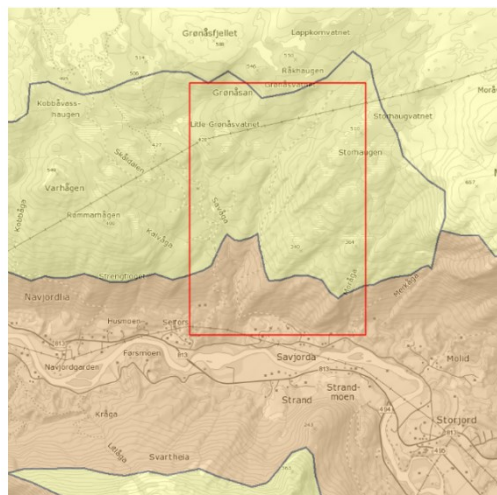
Planlagt tiltak vil berøre elvene Gleinåga, Ytre og Indre Savåga. Elvene er en del av *Savåga bekkefelt* (161-35-R). Vannforekomsten ligger i vannområde Sør-Salten. Miljømålet for vannforekomsten er god økologisk tilstand innen 2021. Ifølge Vann-nett.no er det ingen risiko for at vannforekomsten ikke når miljømålet. Det er NVE som sektormyndighet som

skal vurdere om de økologiske forholdene i vannforekomsten vil endres negativt som følge av kraftutbyggingen, og om miljømålet vil nås (vannforskriften §12).

Landskapskartleggingen for Nordland

Kraftverket er planlagt innenfor landskapsområdet «Beiarn-Storjord». Dette er et åpent dallandskap med infrastruktur og jordbrukspreg (ID GTG-04). Inntaket for Savåga kraftverk ligger i landskapsområdet «Vardhaugen», som er et småkupert åslandskap med infrastruktur (IÅ GTG-02). Dette området har middels omfattende bebyggelse og infrastruktur.

Sammenlignet med lignende landskapstyper, er Beiarn-Storjord vurdert til ha *stor verdi* (verdi 4 av 5 - regional verdi) i landskapskartleggingen. Like nedstrøms kraftstasjonen finnes i dag en av kommunens prioriterte fosser. Landskapsområdet «Vardhaugen», der inntak er planlagt er i samme kartlegging vurdert til å ha *middels verdi* (verdi 3 av 5 - stor lokal verdi).

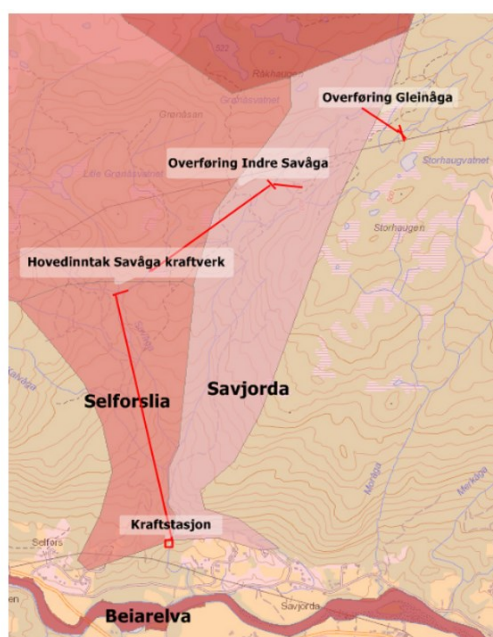
Figur 5 viser landskapsverdiene i prosjektområdet. Orange tilsvarende stor verdi. Gult tilsvarende middels verdi.

Friluftslivskartlegging

Tiltaksområdet ligger i et kartlagt friluftsområde kalt *Selforslia*, med verdi *viktig*. Skogsveien benyttes opp til Kobbåvatn. Området har en høy bruksfrekvens og er viktig for «grottere».

Friluftsområdet *Savjordlia* ligger også i tiltaksområdet og er kartlagt som *registrert*. Området brukes som innfallsport til Lurfjellområdet, og det er flere private hytter.

Savåga renner ut i Beiarelva som er kartlagt med verdien *svært viktig* friluftslivsområde. Området har svært høy bruksfrekvens, og benyttes av regionale og nasjonale brukere. Området brukes i hovedsak til fiske, men også til kanopadling, kjøring med hundespann, ski og skøyter.

Figur 6 viser kartlagte friluftslivsområder i prosjektområdet. Selforslia har verdi viktig og Savjordlia har verdi, registrert.

Andre instansers uttalelse

Eventuelle uttalelser fra andre instanser vil legges ved saken dersom disse foreligger før behandling i Fylkestinget.

Kraftverkets konflikt med miljø og andre arealbruksverdier

Tabell 2. Oversikt over tematiske retningslinjer i småkraftplanen som vil berøres ved en utbygging av Savåga kraftverk.

Tema	Aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Biologisk mangfold Kalklok (NT) Bakkesøte (NT) Fossekall	B2. Man skal være <i>svært restriktiv</i> med å gi tillatelse til tiltak dersom det er fare for at rødlistede arter i kategorien <u>nær truet (NT)</u> blir skadelidende.
Bekkekløft To stykker, stor og middels verdi.	B4. Ved registrerte bekkekløfter av stor verdi skal utbygging <i>ikke tillates</i> . B5. Ved registrerte bekkekløfter av middels verdi skal en være <i>svært restriktiv</i> med å tillate utbygging.
Øvrige aktuelle naturtyper Grotter (VU) (ikke verdivurdert)	B13. For øvrige aktuelle naturtyper som er sårbare for endret vannføring og er gitt stor eller middels verdi, skal en være <i>svært restriktiv</i> med å gi tillatelse til utbygging.
Fisk og fiske Potensielt gyte og oppvekstområde	D4. I sideelver i nasjonale laksevassdrag som ikke er lakseførende skal man være <i>restriktiv</i> med å tillate utbygging og det må dokumenteres at gyte og oppvekstforhold ikke påvirkes i vesentlig grad.
	D6. Ved utbygging ovenfor vandringshinder skal man være restriktiv med å tillate utbygging som kan forringe fiskebestander og fiske nedstrøms.
Stasjonær ørret	D7. I gyte- og oppvekstområder for innlandsfisk skal man være <i>restriktiv</i> med å tillate utbygginger.
Reindrift Beite vår og høst. 2-3 km til kalvingsland.	E4. I øvrige områder for reindrift av middels verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging av små vannkraftverk.
Landskap	F2. I landskap av stor verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygginger.
Friluftsliv	I3. For øvrige områder som klassifiseres som viktige friluftsområder, skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging og sekundærinngrep som reduserer verdien for friluftslivet.
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruks-verdier	Savåga kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: <i>Ikke prioriterte</i> Utbygging planlegges i et område med viktige miljøverdier og det er betydelig risiko for at utbyggingen vil skape stor konflikt med disse verdiene. Avbøtende tiltak kan ikke fjerne eller redusere konflikten. Føre-var-prinsippet tilsier at utbygging ikke skal tillates.
Vurdering av positive samfunnsvirkninger	
Positive samfunns-virkninger	Fylkesrådet vurderer at Savåga har middels samfunnsnytte. Savåga kraftverk vil årlig bidra med ny fornybar energi tilsvarende 13,1 GWh, hvorav 5 GWh vil produseres om vinteren.
Vurdering Savåga kraftverk	
Fylkesrådet ber fylkestinget fremme innsigelse til Savåga kraftverk. Kraftverket er vurdert til å ha middels samfunnsnytte, men det vil ikke veie opp for tiltakets mange negative	

konsekvenser. Kraftverket vil påvirke to bekkekløfter, rødlistede arter, friluftslivsområder, fisk og beiteområder for rein.

En utbygging av Savåga vil påvirke to bekkekløfter med middels og stor verdi. Redusert vannføring i Ytre Savåga vil være negativt for denne naturtypen. Bekkekløften i Indre Savåga har stor verdi. Det kommer ikke fram i konsesjonssøknaden at det er planlagt noen minstevannføring i elvene som overføres. Dette kan føre til at Indre Savåga blir tørrlagt, som videre vil medføre at de geologiske prosessene avtar og artene i kløfta vil tørke ut. Fylkesrådet mener at ved registrerte bekkekløfter av stor verdi, skal utbygging ikke tillates. Tørrelagging og redusert vannføring vil i tillegg ha negativ påvirkning på stasjonær ørret, ved at ørreten får betydelig reduserte leveområder.

Lokaliseringen av de rødlistede artene tilsier at disse kan bli påvirket av tiltaket. Det er registrert grotter i tiltaksområdet og ifølge friluftslivskartlegginga har området viktig verdi for «grottere». Grottene har ikke blitt verdivurdert i konsesjonssøknaden, derfor brukes småkraftplanens strengeste retningslinje, med en antagelse om middels til stor verdi.

Kraftverket er planlagt i et område som benyttes av reindrifta. I søknaden er det planlagt at traktorveiene skal oppgraderes og forlenges. Slike tiltak er negative for reindrifta, ettersom økt ferdsel i området kan endre reinenes bruk.

Kraftstasjonen er planlagt like oppstrøms anadrom strekning. Tiltakshaver foreslår omløpsventil som avbøtende tiltak. Dette vil redusere faren for stranding av fisk ved raske dropp i vannføringen nedstrøms kraftverket. Det er ikke dokumentert at gyte og oppvekstforhold ikke vil bli påvirket i vesentlig grad.